

ČESKÁ REPUBLIKA

**ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY**

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobkyně: **N. K.**, zast. JUDr. Lubošem Hádkem, advokátem v Železném Brodě, Štefánikova 416, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, pošt. schránka 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobkyně proti rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové ze dne 12. 10. 2004, č. j. 30 Az 281/2003 – 30,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Rozhodnutím žalovaného ze dne 7. 8. 2004, č. j. OAM-112/VL-20-VL02-2003, bylo rozhodnuto tak, že se žalobkyni azyl podle § 12, 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), neuděluje. Současně bylo rozhodnuto, že se na cizinku nevztahuje překážka vycestování podle § 91 zákona o azylu v platném znění. V odůvodnění svého rozhodnutí správní orgán uvedl, že skutečnosti uvedené stěžovatelkou jako důvody žádosti o udělení azylu nebylo možno podřadit pod žádný z důvodů uvedených v § 12 odst. 1 písm. a) a písm. b) zákona o azylu, když stěžovatelka neuvedla žádné skutečnosti, z nichž by bylo možno učinit závěr, že vyvíjela činnost směřující k uplatňování politických práv a svobod a jakkoli se politicky angažovala, a že by za tuto činnost byla v zemi původu pronásledována, ani neuvedla žádnou konkrétní obavu, kterou by bylo možno pokládat za odůvodněný strach z pronásledování v případě návratu do své vlasti. Správní orgán dospěl k závěru, že stěžovatelka nespĺňuje ani zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 13

odst. 1 zákona (za účelem sloučení rodiny azylanta), či pro udělení tzv. humanitárního azylu ve smyslu ustanovení § 14 téhož zákona. Neshledal rovněž, že by stěžovatelka patřila do okruhu osob ohrožených skutečnými zakládajícími překážkami vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu.

Ve včas podané žalobě stěžovatelka žádala o soudní přezkum napadeného rozhodnutí správního orgánu podle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“), a vyslovila přesvědčení, že v předcházejícím řízení o udělení azylu byla zkrácena na svých právech. Namítala nezákonnost všech výroků napadeného rozhodnutí správního orgánu a vytýkala mu zejména porušení některých ustanovení procesního předpisu, podle něhož probíhá azylové řízení, tedy zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád), konkrétně porušení § 3 odst. 3, protože žalovaný se její žádostí nezabýval odpovědně a svědomitě. Dále se mělo jednat o porušení § 3 odst. 4 a § 32 odst. 1, neboť žalovaný nevyšel ze spolehlivě zjištěného stavu věci a nevedl azylové řízení tak, aby posílil důvěru žalobkyně ve správnost rozhodování. Z toho důvodu označila napadené rozhodnutí za nepřesvědčivé, neboť se v něm žalovaný nevypořádal se všemi provedenými důkazy. Vyslovila názor, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu uvedené v § 12 a § 14 zákona o azylu, a že se na ni vztahují překážky vycestování ve smyslu § 91 téhož zákona. Pokud žalovaný rozhodl opačně, posoudil její žádost nesprávně, a v tom žalobkyně spatřovala nezákonnost napadeného rozhodnutí. Odkázala na svou žádost o udělení azylu a protokol o pohovoru, jakož i ostatní spisový materiál. Zdůraznila, že z vlasti utekla zejména před svým bývalým manželem, kterým se cítí být nadále ohrožena a v případě návratu do vlasti je přesvědčena, že manžel své výhrůžky uskuteční. Navrhovala zrušení napadeného rozhodnutí a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení.

Krajský soud v Hradci Králové napadeným rozsudkem žalobu zamítl a rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení. Učinil tak bez nařízení jednání podle § 51 odst. 1 s. ř. s., když s takovým postupem žalobkyně i žalovaný výslovně souhlasili. Dospěl k závěru, že žaloba není důvodná, neboť pokud jde o tvrzené procesní důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí, pak k vytýkaným pochybením před správním orgánem nedošlo a z tohoto pohledu není rozhodnutí nezákonné. Ohledně skutkového stavu věci zdůraznil ustanovení § 12, 13 a 14 zákona o azylu, jakož i ustanovení § 91 odst. 1 téhož zákona a uzavřel, že žalovaný správní orgán postupoval správně, když rozhodl o neudělení azylu podle § 12 zákona, neboť naplnění žádné ze zákonných podmínek v tomto ustanovení vymezených se v případě stěžovatelky nepodařilo prokázat. Shodně se správním orgánem neshledal v případě stěžovatelky podmínky pro udělení azylu podle § 13 (za účelem sloučení rodiny rodinného příslušníka azylanta), ani pro udělení azylu podle § 14 téhož zákona, na něž ostatně není právní nárok a je proto výhradně na posouzení žalovaného, zda žadatelčinu konkrétní situaci posoudí jako zvláštního zřetele hodnou, přičemž v této souvislosti zdůraznil, že žalobkyně se udělení humanitárního azylu v průběhu azylového řízení výslovně nedomáhala a nepředložila v tomto směru žádné důkazy. Krajský soud neshledal pochybení ze strany správního orgánu ani v případě rozhodování o existenci překážek vycestování a shodně s ním dovodil, že z informací o zemi původu a z údajů uváděných samotnou žalobkyní nelze učinit závěr, že by náležela k osobám takto ohroženým ve smyslu § 91 zákona o azylu. Pro případ návratu do země původu se totiž žalobkyně obávala pouze jednání bývalého manžela, přičemž v takovém případě může pro svoji ochranu využít některý z kontrolních mechanismů na Ukrajině (například stížnost na nadřízené policejní složky, soudní ochranu, oznámení prokuratuře nebo ombudsmanovi). Protože žádný z žalobních bodů neshledal krajský soud důvodným, žalobu podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl.

Proti tomuto rozsudku podala stěžovatelka včas kasační stížnost podle § 103 odst. 1 s. ř. s., v níž uvedla, že s rozhodnutím nesouhlasí, neboť se domnívá, že byla zkrácena na svých právech, ve smyslu § 103 odst. 1 písm. e) (správně zřejmě mělo být uvedeno písm. a/). Označila jak napadené rozhodnutí žalovaného, tak zamítavý rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové, za nezákonné. Vyslovila přesvědčení, že soud při svém rozhodování vycházel z nedostatečně zjištěného skutkového stavu věci. Znovu připomíná, že ze strany žalovaného došlo k porušení ustanovení správního řádu vytýkaných již v žalobě, především to, že žalovaný nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci. Zdůrazňuje, že hlavním důvodem její žádosti o azyl je obava z bývalého manžela, který je Ukrajinec a sloužil v bývalé sovětské a pak v ruské armádě v Afghánistánu. Jde o psychicky nemocného člověka, který se opakovaně léčil v psychiatrické léčebně, a ke stěžovateli se choval natolik surově a krutě, že se s ním musela dát rozvést již po půlročním manželství, neboť ji stále bil a vyhrožoval zabitím. Tyto výhrůžky trvají dodnes, kdy jednak vyhrožuje stěžovatelčiným rodičům, kteří žijí na Ukrajině, a jednak vyhrožuje telefonicky i stěžovateli, a to ublížením na zdraví či zabitím. Stěžovatelka má obavu, že v případě návratu na Ukrajinu by mohl své výhrůžky splnit, takže má strach o svůj život. Vzdor těmto skutečnostem, které uváděla již při pohovoru k žádosti o udělení azylu, si žalovaný autentičnost jejích tvrzení neověřoval, například v místě jejího bývalého bydliště na Ukrajině či dotazem v příslušné psychiatrické léčebně, eventuálně výslechem stěžovatelčiných rodičů. Dále stěžovatelka uvedla, že je Ruska, narodila se v bývalé NDR, kde její otec působil jako voják z povolání a neumí ani dobře ukrajinsky, takže má s jazykovým problémem na Ukrajině velké potíže. Setkala se též s určitou perzekucí ze strany ukrajinských orgánů v důsledku této skutečnosti. Zdůraznila, že nemá na Ukrajině kde bydlet a jako Ruska nemá ani možnost nalézt si tam zaměstnání. Naopak v České republice si našla bydlení, v případě, když by jí byl udělen azyl, našla by si okamžitě stálou práci a vzala by si k sobě svou nezletilou dceru žijící na Ukrajině. V České republice pobývá již dva roky, má vážnou známost se svobodným mužem z P., s nímž hodlá uzavřít sňatek. Domnívá se proto, že splňuje zákonné podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu, a dále též namítá, že u ní existuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, neboť v její zemi panují takové politické poměry, které jí nedovolují návrat zpět, neboť nesouhlasí s politikou prezidenta Kučmy. Navrhuje Nejvyššímu správnímu soudu, aby zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost a pro vady řízení, a to jak rozhodnutí žalovaného správního orgánu, tak v plném rozsahu též rozsudek Krajského soudu v Hradci Králové. Žádá, aby kasační stížnosti byl ve smyslu § 107 s. ř. s. přiznán odkladný účinek.

Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti popřel oprávněnost jejího podání, neboť se domníval, že jak jeho rozhodnutí ve věci azylu ve všech částech výroku, tak i rozsudek soudu, byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkázal na správní spis a na vydané rozhodnutí, a dále uvedl, že stěžovatelka v průběhu správního řízení neuvedla žádné relevantní skutečnosti k udělení azylu podle zákona. Neprávem je proto správnímu orgánu vytýkán nespolehlivě zjištěný skutečný stav věci, jakož i to, že si správní orgán pro své rozhodnutí nepořídil potřebné důkazy. Prokazatelně byla důvodem stěžovatelčiny žádosti o azyl legalizace pobytu na území České republiky a potíže s bývalým manželem na Ukrajině. Žádný z těchto důvodů s přihlédnutím ke konkrétní situaci stěžovatelky není podřaditelný pod ustanovení § 12 zákona o azylu, což bylo v průběhu správního řízení spolehlivě prokázáno. Soud v jeho postupu a závěrech neshledal nezákonnost ani vady řízení. Žalovaný proto navrhoval zamítnutí kasační stížnosti a dále též nepřiznání odkladného účinku.

Nejvyšší správní soud napadené rozhodnutí přezkoumal v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatelka uplatnila ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal přitom vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu, mj. pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

V podané kasační stížnosti se stěžovatelka dovolává výslovně důvodu uvedeného v ustanovení § 103 odst. 1 písm. e) s. ř. s. Nutno předeslat, že podle tohoto ustanovení lze kasační stížnost podat z důvodu tvrzené nezákonnosti rozhodnutí (usnesení) o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení. O takový případ nepochybně v projednávané věci nejde, když o žalobě stěžovatelky bylo rozhodnuto zamítavým rozsudkem a nikoliv usnesením, jímž by žaloba byla odmítnuta či řízení zastaveno. Z obsahu kasační stížnosti však vyplývá, že stěžovatelka měla na zřeteli důvod uvedený v § 103 odst. 1 písm. a) a písm. b) s. ř. s., tedy jednak tvrzenou nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení, a dále vadu řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, nemá oporu ve spisech, nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl soud napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit.

Taková pochybení Nejvyšší správní soud však v rozsudku Krajského soudu v Hradci Králové neshledal.

Protože stěžovatelka v kasační stížnosti napadá rozsudek krajského soudu proto, že nesprávně posoudil důvody pro udělení azylu ve smyslu § 12 zákona o azylu, jakož i překážky vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, je třeba nejdříve citovat uvedená ustanovení. Podle § 12 písm. a) zákona o azylu se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o udělení azylu zjištěno, že cizinec je pronásledován za uplatňování politických práv a svobod. Podle § 12 písm. b) téhož zákona se cizinci udělí azyl, bude-li v řízení o jeho udělení zjištěno, že cizinec má odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro zastávání určitých politických názorů ve státě, jehož občanství má, nebo v případě, že je osobou bez státního občanství, ve státě jeho posledního trvalého bydliště.

Podle ustanovení § 91 zákona o azylu povinnost ukončit pobyt cizince na území České republiky neplatí, pokud by byl cizinec nucen vycestovat do státu, kde je ohrožen jeho život nebo svoboda z důvodu jeho rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině, nebo pro politické přesvědčení, nebo do státu, kde mu hrozí nebezpečí mučení, nelidského či ponižujícího zacházení nebo trestu, a nebo kde je jeho život ohrožen v důsledku válečného konfliktu, nebo do státu, který žádá o jeho vydání pro trestný čin, za který zákon tohoto státu stanoví trest smrti, a nebo jestliže by to bylo v rozporu s mezinárodními závazky České republiky. Povinnost posoudit existenci překážek vycestování ukládá ustanovení § 28 zákona o azylu.

Především je třeba uvést, že jak správní orgán, tak i soud, rozhodl na základě skutečností obsažených ve správním spise, kdy rozhodující pro posouzení žádosti byly skutečnosti, které uvedla sama stěžovatelka. Z nich vyplývá, že příčina jejího odchodu ze země původu tkvěla zejména v obavách z jednání bývalého manžela, což žalobkyně zdůraznila i v kasační stížnosti. Je evidentní, že nejde o důvod pronásledování ve smyslu výše citovaného ustanovení § 12 zákona o azylu, či obavu z takového pronásledování ze strany státní moci na Ukrajině. Pronásledováním se totiž rozumí ohrožení života nebo svobody, jakož i opatření působící psychický nátlak, nebo jiná obdobná jednání, pokud jsou prováděna, podporována či trpěna úřady ve státě, jehož je cizinec státním občanem, nebo pokud tento stát není schopen odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním. V případě stěžovatelky se však nejednalo o pronásledování ze strany úřadů ve státě, kde měla poslední trvalé bydliště, ani nebylo zjištěno, že by bylo státní mocí podporováno či trpěno. V souvislosti s tím totiž žalovaný zhodnotil situaci na Ukrajině, týkající se stavu dodržování lidských práv, jak na to již odkázal i Krajský soud v Hradci Králové, a s odkazem na dokumenty (v napadeném rozhodnutí citované) dovodil, že na Ukrajině fungují mechanismy vytvořené státní mocí, ale i působení nevládních organizací, které umožňují účinnou ochranu lidských práv jedince, a to na takové úrovni, kterou je možno označit za dostatečnou i z pohledu mezinárodních standardů. Pokud se tedy žalobkyně cítila ohrožena útoky ze strany bývalého manžela, přičemž policie, na kterou se v souvislosti s tím údajně obrátila, řešila situaci pouze tím, že předvolala jejího bývalého manžela k výslechu a poté, co tento tvrzení stěžovatelky popřel, jej propustila, měla možnost obrátit se na nadřízené policejní složky, využít ochrany soudní, popřípadě obrátit se na prokuraturu či ombudsmana, neboť i tyto orgány na Ukrajině fungují. Pokud tak neučinila, nelze konstatovat, že by země jejího původu nebyla schopna odpovídajícím způsobem zajistit ochranu před takovým jednáním, nebo že by takové jednání podporovala. K tomu nutno navíc uvést, že smyslem práva azylu je sice poskytnout žadateli ochranu, avšak nejde o ochranu před jakýmkoliv negativním jevem v zemi původu, ale jen z důvodů uvedených v § 12 zákona o azylu.

Důvody pro udělení azylu nelze spatřovat ani v obecné nespokojenosti žalobkyně s vládnoucí politikou a životní situací v zemi původu, nehledě k tomu, že v tomto směru došlo již na Ukrajině k politické změně. Pokud pak stěžovatelka v kasační stížnosti nově tvrdí, že na Ukrajině měla potíže i z důvodu své ruské národnosti, nezbyvá než konstatovat, že jde o důvod zcela nový, který neuváděla v řízení před správním orgánem, ani v žalobě, a Nejvyšší správní soud k němu nemohl přihlídnout, neboť jde o důvod, který stěžovatelka neuplatnila v řízení před soudem, jehož rozhodnutí se přezkoumává, ač tak učinit mohla, a jde tedy o důvod nepřipustný ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s.

Pokud jde o stěžovatelkou tvrzené nesprávné posouzení existence překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu, pak ani takové pochybení Nejvyšší správní soud neshledal. Z údajů uváděných samotnou stěžovatelkou a z obsahu informací o zemi

jejího původu nelze učinit závěr, že by stěžovatelka náležela k osobám ohroženým skutečnostmi zakládajícími překážku vycestování ve smyslu výše citovaného ustanovení § 91 zákona o azylu, jak správně již uvedl ve svém rozhodnutí Krajský soud v Hradci Králové. Jakkoliv je důvod stěžovatelky, pro který se obává návratu na Ukrajinu, t. j. obava před chováním jejího bývalého manžela, lidsky pochopitelný, nejde v žádném případě o některý z taxativně vyjmenovaných důvodů uvedených v § 91 zákona o azylu. Ostatně pro svoji ochranu může stěžovatelka využít některý ze státních mechanismů, jak již bylo naznačeno shora.

Nejvyšší správní soud tudíž neshledal, že by napadené rozhodnutí Krajského soudu v Hradci Králové bylo třeba zrušit, neboť se nejedná o rozhodnutí nezákonné z důvodu nesprávného posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení.

Dovolává-li se stěžovatelka porušení řady ustanovení správního řádu v řízení před správním orgánem, tak Nejvyšší správní soud konstatuje, že podle jeho názoru k žádnému takovému pochybení nedošlo, neboť žalovaný zjistil přesně a úplně skutečný stav věci a za tím účelem si opatřil potřebné podklady pro rozhodnutí, dal stěžovatelce možnost se před vydáním rozhodnutí vyjádřit k jeho podkladu i ke způsobu jeho zjištění, popřípadě navrhnout jeho doplnění. Napadené rozhodnutí je v souladu se zákony, vyšlo ze spolehlivě zjištěného stavu věci a je přesvědčivě odůvodněno. Proto Nejvyšší správní soud uzavírá, že neshledal žádnou vadu řízení, jež by spočívala v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán v napadeném rozhodnutí vycházel, neměla oporu ve spisech, nebo s nimi byla v rozporu, nebo že by při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu soud, který ve věci rozhodoval měl napadené rozhodnutí správního orgánu zrušit. Nebylo současně zjištěno, že by rozhodnutí správního orgánu bylo nepřezkoumatelné pro nesrozumitelnost. Důvody kasační stížnosti tvrzené ve smyslu § 103 odst. 1 písm. b) tedy podle názoru Nejvyššího správního soudu v posuzované věci dány nejsou.

Ze všech uvedených důvodů proto Nejvyšší správní soud kasační stížnost jako nedůvodnou v souladu s § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Protože žalovaný žádné náklady neuplatňoval a Nejvyšší správní soud ani žádné mu vzniklé náklady ze spisu nezjistil, rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, neboť stěžovatelka s podanou kasační stížností úspěch neměla.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 31. října 2005

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu